

**Decizie de indexare a faptei de plagiat la poziția
00480 / 12.03.2024
și pentru admitere la publicare în volum tipărit****care se bazează pe:****A. Nota de constatare și confirmare a indiciilor de plagiat prin fișa suspiciunii inclusă în decizie.**

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion		Indexat la:
		00480
Opera suspicionată (OS)	Opera autentică (OA)	
Suspicious work	Authentic work	
OS	EPEL, Marius. Justiție și superstiție. Procese de vrăjitorie din Europa (sec. XVII-XVIII), studio introductive la volumul M. Epel (ed.), Justiție și superstiție. Procese de vrăjitorie din Europa (sec. XVII-XVIII). Cluj-Napoca: Editura Mega. 2017, pp. 7-30.	
OA	DELUMEAU, Jean. Frica în Occident (secolele XIV-XVIII). O cetate asediată. Vol. II. București: Editura Meridiane. 1986.	
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion		
P01	p.8:02, r. 9-13	p. 313:02
P02	p.8:02, r. 15-19	p. 364:00-365:01-02
P03	p.8:02, r. 20-22	p. 313:02, 381:00-382:01, 347:00-356:00
P04	p. 9:01, r. 1-5	p. 365:02
P05	p.20:01 (r.20-25): „Femeia a continuat să fie suspicionată de neîncredere în relația Om-Divinitate tocmai fiindcă existau dovezi că ea se află în continuare în legătură cu puteri telurice damnate: cuvintele șoptite în întuneric, adorarea unor imagini sau elemente provenite din religiile precreștine, la care se adaugă și puterea de seducție pe care o avea asupra sexului masculin”	p.193 și următoarele Informația de la P05 p.20:01(r.20-25), fără citare, este o sinteză a capitolului X din Jean Delumeau, Frica în Occident, vol. II.

Notă: p.72:00 semnifică textul de la pag.72 de la începutul până la finele paginii.**Note:** By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.**B. Fișa de argumentare a calificării de plagiat alăturată, fișă care la rândul său este parte a deciziei.**

Echipa Indexului Operelor Plagiate în România

Fișa de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
2.	Preluarea unor fragmente (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
3.	Preluarea identică a unor figuri (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
4.	Preluarea identică a unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	
7.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
8.	Preluarea identică de figuri sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	
12.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefețe care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	

Alte argumente particulare: a) Preluările de poze nu indică sursa, locul unde se află, autorul real sau posibil.

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiatul este definit prin textul legii¹.

„...plagiatul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la operele originale...”.

Tehnic, plagiatul are la bază conceptul de **piesă de creație** care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raționament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiate sau suspicionate de plagiat³:

„...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspicionată de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:

- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspicionate.
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definită.
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspicionată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printr-o citare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică.
- v) Simpla menționare a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii preluării nu este de natură să evite punerea în discuție a suspiciunii de plagiat.
- vi) Piese de creație preluate din opera autentică se utilizează la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspicionate prin poziția sa explicită.
- vii) În opera suspicionată se identifică un fir sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă aceleași premise cu aceleași concluzii ca în opera autentică...”

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. Ghid de acțiune împotriva plagiatului: bună-conduită, prevenire, combatere. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. Prevenitor de plagiat. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

MARIUS EPPEL (ED.)

JUSTIȚIE ȘI SUPERSTIȚIE

Procese de vrăjitorie din Europa
(secolele XVII–XVIII)

Editura MEGA

Concept grafic copertă:
MIHAI-VLAD GUȚĂ

Tehnoredactare:
FRANCISC BAJA

Traducerea textelor:
TEODORA-ALEXANDRA MIHALACHE, ADINEL DINCĂ,
ALEXANDRA STANCIU, NICOLETA HEGEDŪS

© 2017 Editorul volumului. Toate drepturile rezervate

Imagine copertă: *La 10 septembrie 1571, Verena Kerez a fost arsă în Meilen ca vrăjitoare. Zentralbibliothek Zürich, Ms F 19, f.277v*

ISBN 978-606-543-819-4

EDITURA MEGA | www.edituramega.ro
e-mail: mega@edituramega.ro

JUSTIȚIE ȘI SUPERSTIȚIE

PROCESE DE
VRĂJITORIE
DIN EUROPA
(SECOLELE
XVII–XVIII)

Ediție, studiu introductiv
și note de
MARIUS EPPEL

EDITURA MEGA
Cluj-Napoca ♦ 2017

evidențieze existența unui paradox: „Demonii s-au dezlănțuit tocmai într-o vreme în care Occidentul se punea în mișcare pentru a cuceri întregul Pământ”².

Primul document pe care îl redăm în această ediție ne situează pe noi, ca lectori, la începutul secolului al XVII-lea în Franța Vechiului Regim, aflată sub conducerea lui Ludovic al XIII-lea (1610–1643) și a primului său ministru, cardinalul Richelieu. Perioada a fost marcată de disensiuni religioase atât pe plan intern, cât și pe plan extern, căci Franța catolică a intrat în 1635 în Războiul de Treizeci de Ani de partea taberei protestante, împotriva catolicilor. Prin urmare, într-o epocă marcată de instabilitate socială, pauperitate și diverse alte presiuni exercitate asupra majorității populației de către exponenții clerului și ai nobilimii, s-a trezit la viață dorința de evadare din cotidianul creștin. Multora li s-a părut potrivit să se reîntoarcă înspre vechile forme de manifestare religioasă, transmise în paralel cu credința creștină, din generație în generație, sub formă de incantații, formule magice, amulete sau forme primare de medicină naturală. Desigur că ideea reîntoarcerii către rădăcinile credinței umane nu era nouă, căci ea se regăsește pe tot parcursul Evului Mediu, doar că în secolul al XVII-lea, pe fondul războaielor religioase, aceasta a avut reverberații neașteptate. Vrăjitoria a devenit, mai mult ca oricând, o amenințare pentru o societate vulnerabilă la aspecte care țineau de adevărurile de credință. În opinia noastră, în decursul acestui secol asistăm la

² Robert Muchembled, *Magia și vrăjitoria în Europa*. Editura

construirea unei identități false: vrăjitoarea ca element antisocial și anticreștin. Cu alte cuvinte, în lupta lor religioasă, atât catolicii, cât și protestanții au transferat câte o parte din răspunderea lor unei categorii aproape inexistente până atunci din punct de vedere cantitativ. Procesul construirii artificiale de vrăjitoare, responsabile de dezordinea religioasă, a generat tocmai acest lucru. Astfel, sub influența factorilor enumerați mai sus, un număr însemnat de țărani s-au denunțat între ei ca fiind vrăjitori. Acest lucru este verificabil și în documentele provenite de la Tribunalul din Paris, căci între 1565–1640 marea majoritate a denunțurilor provine din mediul rural, iar 57% dintre acestea are legătură cu posesiunile de pământ³.

Călătoria noastră în celulele condamnaților pentru vrăjitorie începe cu interogatoriul tâmplarului Jean Michel. În anul 1623 el avea 51 de ani și, înainte de aceasta, fusese condamnat pentru acte magice și invocarea demonilor la penitența publică de a purta frânghie la gât, semn al înrobirii, fiind alungat câțiva ani din regatul Franței. Revenit în orașul Moulins, capitala provinciei Bourbonnais și scaunul ducilor de Bourbon, după șapte ani de exil, Jean Michel a fost arestat din nou. De această dată, era acuzat că intrase în posesia unor cărți oculte și că a practicat unele dintre ritualurile expuse în paginile lor. Era vorba despre cărțile lui Cornelius Agrippa von Nettesheim, dintre care amintim *De occulta Philosophia*, care a circulat în manuscris cu mult timp înainte de a fi tipărită,

³ Jean Delumeau, *Frica în Occident (secolele XIV–XVIII)*. O

Demonizarea femeii era un proces care începuse încă din Evul Mediu și care primise amploare odată cu trecerea timpului. Atitudinea s-a construit pe fundamentele doctrine promovate de către Biserică, tributară și ea unor învățături provenite din iudaism²⁶, căci opoziția dintre cele două sexe fusese pecetluită de către Divinitate în momentul „gustării fructului oprit”. Fiecare dintre cei trei protagoniști ai episodului respectiv au primit câte o pedeapsă, o limită existențială pe care nu o puteau depăși. Șarpele și Adam erau asociați materiei brute, pământului, pe când femeia, Eva, rămânea legată de Adam: „Iar femeii i-a zis: Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii; atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni” (Facere: 3, 13). Chiar dacă eliberarea femeii din acest stereotip s-a produs, conform religiei creștine, odată cu nașterea Mântuitorului din Fecioara Maria, care reprezenta „noua Evă”, unii teologi au promovat imaginea „vechii Eve”. Femeia a continuat să fie suspicioasă de neîncredere în relația Om-Divinitate, tocmai fiindcă existau dovezi că ea se afla în continuare în legătură cu puterile telurice damnate: cuvintele șoptite în întuneric, adorarea unor imagini sau elemente provenite din religiile pre-creștine, la care se adăuga și puterea de seducție pe care o avea asupra sexului masculin. Pe de altă parte, chiar și gândirea magică a fost alterată de către aceste preconcepții. Astfel, timpul diurn și soarele simbolizează în gândirea magică viața, forța, binele, și se află într-o legătură strânsă